A LŐCSE-LUBLÓI HEGYSÉG.

LŐCSE ÉS KÖRNYÉKE. LUBLÓFÜRDŐ.

Egy térképpel és számos a szöveg közé nyomtatott ábrával.

Ára 40 fillér.

A zárjelben levő idézések dr. Posewitz «A Magas Tátra és a szepesi Középhegység» című útikönyvére vonatkoznak.

Kapható **Maurer Adolfnál Kassán** és minden könyvkereskedésben. **Ára 4 korona.**

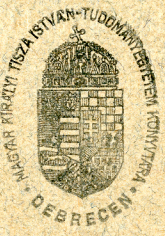

A lőcse-lublói hegység.

(Lőcse és környéke. — Lublófürdő és környéke.)

A lőcsei vasuttal Lőcsére.

Igló állomásról szárnyvonal Lőcsére visz (12·7 km). A vasut a Szentháromság-kápolnánál a «Blaumond» nevü dombsort megkerüli s a Lőcse-patak völgyébe fordul. Csakhamar elhaladunk Pálmafalunál, egykori XXIV szepesi városnál, mely jelenleg kis tót falu. A meredek dombon fekvő «Régi Lőcse» mellett elmenve, Lőcsére érünk. (Kocsiár a városba 1.20 K.)

A pályaudvarról látjuk a laktanyákat, a Minorita-templomot, az evangelikus templom kupoláját s a katholikus templom tornyát, a Mária-kápolnát a város mögötti hegyen, és balra a háttérben a Tátra néhány csúcsát.

Lőcse, 573 m. dombon épült, Szepesmegye főhelye, a megyei hatóságok székhelye, számos iskolával. A «Körön» (Ring) levő népiskolával szemben vendéglő; ajánlandó azonban a kaszinó-épületben megszállani, hol nehány vendégszoba van és jó ellátás.

Lőcse egyik legérdekesebb városa nemcsak a Szepes-

ségnek, hanem egész Magyarországnak is, mert középkori épitő jellegét elég jól őrizte meg. A XIV. században épitett hármas várfal, a keleti oldalon mély árokkal körülvéve, legnagyobb részt még fennáll. Védekezésül szolgált továbbá tizenöt bástyatorony, melyeket az egyes czéhek védelmeztek és melyeket a szerint neveztek is el.

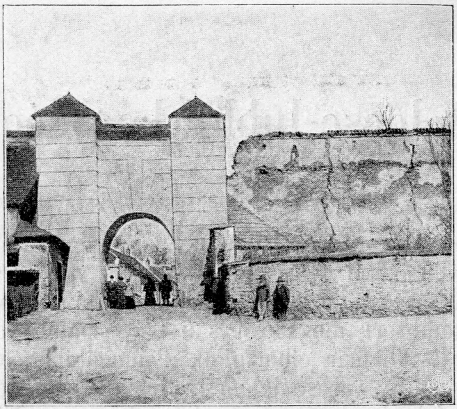

A lőcsei középső kapu a város körfalával.

Négy kapuja van: a felső-kapu, a tornyokkal ellátott menhárdi kapu, a zárdai vagy lengyel kapu s a már leszerelt alsó-kapu.

Némely nyilvános és magánépület nagy műtörténelmi becscsel bir s a mellett tanuskodik, hogy a Szepességen hajdanában az épitészet, szobrászat és festészet minő magas fokon állt. A nyilvános épületek közül emlitendők a katholikus templom és a városháza; az utóbbiak közül részben a felső-magyarországi renaissance stilusban épült Thurzó-házak. Gót stilusban épi-

tett magánház Lőcsén már nem létezik, de némely kapu és ablaknak ivhajtásos alakja, valamint a pitvarokban levő ülő-fülkék s egyéb részletek az eredeti gót stilus mellett tanuskodnak.

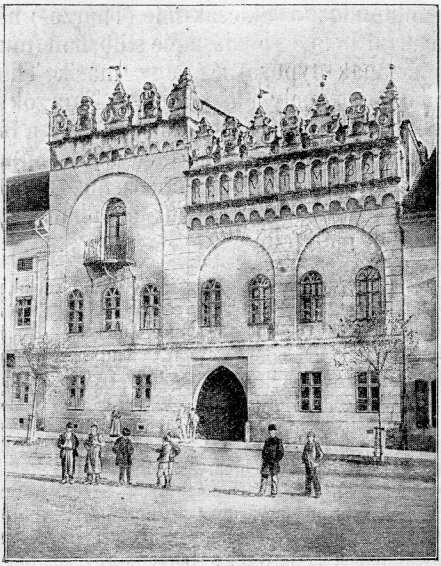

A Csáky-féle (Thurzó-) ház.

A mindennemü müemlékekben való gazdagságot tekintve, hazánkban Lőcsét illeti meg az első hely. Sok háznak mütörténeti értéke van s a gót és renaissance stilus keverékét mutatja, mely utóbbi a XVI. század második felében jött divatba. A XV. és XVI. századbeli tüzvészek okozták, hogy az átalakitásokat már renaissance stilusban eszközölték; innen van, hogy sok helyütt gót

kapu- és gót ajtó mellett a házszárny és a hátulsóház renaissance- és barokkstilusban épült. A felsőmagyarországi renaissancestilusu ház typusa a Csáky-féle ház, melyen még XV. századbeli gót ivhajtások is felismerhetők. A tiszta renaissancestilusu házak közül különösen három emlitendő: a Skicsák-féle (Thurzó-) ház, nevezetes udvarral német renaissance stilusban (mult századok áruházának typusa) és egy másik Thurzó-ház, jelenleg laktanya, mely a kapu felett a Thurzók czimerét (három rózsa és oroszlán) mutatja; valamint a Hermann-féle ház (udvara német renaissance stilusban). Eredetileg az egész «Kört» (Ring) oszlopcsarnok (nyilt árucsarnokok) vette körül; ezek közül azonban csupán két részlet maradt még fenn.

Történelem. Lőcse városát, a lőcsei krónika szerint, a mongolok visszavonulása után, 1245-ben épitették. Nevét a város állitólag a közelében levő őrtoronytól vette, melynek őre a közelgő ellenséget azzal hirdette, hogy: «Leut schaut». A szó egyébiránt a kelta Liuche (vár) szóból ered.

Lőcse a XXIV szepesi város főhelye volt és már 1285-ben vált királyi várossá, melynek pecsétje azt a körirást mutatta: A lőcsei respublica pecsétje. A XIII. és XIV. században a várost a tűzvész ismételten csaknem teljesen elhamvasztotta.

A mongolok előtti első telep állitólag az ugynevezett «Alte Leutsch» volt, melyet már a vasutról vettünk észre. Az itt 1899-ben történt ásatások bizonyitották, hogy kelták is laktak itten.

Őskori tekintetben is nevezetes Lőcse környéke. Két órányira a várostól a Máriahegyen tul fekszik a «Lőcsei vár» prähistorikus terraszépitkezésekkel, valószinüleg kelta telepitések, a hol őskori tárgyakat is találtak.

A pályaudvarról a kocsiut a város körfala mentén, a laktanyák mellett, a menhárdi (közép) kapuhoz visz. Ide torkolik az ösvény is, mely a pályaudvarróla katonai gyakorló-téren át egyenes irányban a kertek mögött vezet. A kapu mellett látható a 3—5 m. mély várárok, mely most védett gyümölcskerttéalakult át.

Kis hidon át toronyajtóhoz érünk, hol elzárt lépcső

(kulcsa a szemben levő Probstner-házban kérendő) a «*Fehér asszony*»-hoz vezet, a ki befalazott ajtón le van ábrázolva.

Lőcsét 1710-ben a császáriak ostrom alá vevén, egyik magyar kapitány neje a «Fehér asszony» a kuruczok által megszállt várost állitólag az ellenségnek elárulta, annak kaput nyitván.

A lőcsei «Fehér asszony».

A Minorita-templom mellett elmenve, a város czimerével diszitett felső kapuhoz s a Kossuth-utczán át a «*Kör*»-re (Ring) jutunk. Ez Lőcse főtere, sétahely a honvédemlékkel és népiskolával (hajdani áruház); ettől szemben a szálló s a baloldalon egy egykori Thurzó-ház, ormószerü párkánydiszitéssel (felső-magyarországi renaissance). A Kör közepén állnak a nyilvános épületek: a Jakab-templom, a városháza s az evangelikus templom. Ettől jobbra van még három épület oszlopcsarnokkal.

Megtekintjük a Jakab-templomot, a városházát, esetleg a Minorita-zárdát s azután a várfal mentén visszatérünk: mi igen kellemes sétaut.

A Sz. Jakab-templom.

A Sz. Jakab-templom csarnoktemplom, és hazánk egyik legnagyobb temploma, magában véve a középkori müipar muzeuma; megtekintése ennélfogva mindenkinek ajánlható. Minden épitőstilus a korai-gótikustól a késő-barrokig van itt képviselve. A protestánsok és katholikusok vallási türelmessége, kik felváltva a templom birtokában voltak, érintetlenül hagyta a műkincseket, melyek ily módon az utókor részére maradtak fenn.

Három építési korszakot különböztetnek meg: az elsőt a XIII. század közepétől a XIV. század elejéig, ó gót stilusban, némi átmeneti stilusbeli jelzéssel; a második korszakban (XIV. század) építették a sekrestyét (előbb a bélpoklosok kápolnája) és a Sz. György-kápolnát; a harmadik korszakból (XV. századból) valók a déli és északi kapuzat előcsarnokai. A déli kapuzat a gót izlés virágkorából származik; a szentségtartó, középkori szobrászat remeke, utógótstilusu. A főhajó nyugati oldalán levő gótstilusu orgonakórus II. Lajos és II. Ulászló czimerét mutatja s a XV. század végéről vagy a XVI. század elejéről származik.

A templom belseje. A Sz. Jakab-templom a XV. század eleje óta a középkori müemlékeknek egész sorát a legujabb korig tartalmazza. Ezek három csoportra oszlanak: Oltárokra, falfestményekre és siremlékekre.

Oltárok. A legtöbb szárnyas oltár a középkori szobrászat és festészet valóságos remeke és párját ritkitja nemcsak egész Magyarországon, hanem annak határain tul is. A gót oltárok közül a következők említendők:

A főoltár, melyet 1500-ban Pál mester faragott, hazánkban a legmagasabb gót oltár (19 m).

A középszekrényben Mária, Jakab és János alakjai, mesteri faragványa; az oltárszárnyak hátlapjain a Kranach-féle kinszenvedés ügyes utánzata; a predella-fülkében az Úr vacsorája faragványban; a szárnyak előlapján részletek Jakab és János életéből láthatók.

A Máriahó-oltár, a XV. század végéről, a XIV szepesi város másodszép oltára.

A középszekrényben a Szent Szüz gyöngéden kidolgozott szobra; az oltárszárnyakon képek életéből láthatók. A predellát a város és Lengyelország czimere disziti, a mi alighanem arra mutat, hogy az oltárt II. Ulászló a lengyel királylyal Lőcsén való találkozásának (1494) emlékére emelték.

Mátyás király passio-oltára, 1474-ből való.

A különösen gazdagon diszitett predellát Corvin Mátyás és második neje, aragoniai Beatrix czimere ékesiti. A középszekrényben a Megváltó, Mária és János szobrai, az oltárszárnyakon néhány szentnek képe s a szent történelemből vett részletek vannak.

A Péter-Pál-oltár, a XV. századból.

A középszekrényben a két apostol szobra; az oltárszárnyakon életökből vett részletek vannak.

A Katalin-oltár (régibb oltárokból összeállitva).

A legrégibb oltár Sz. Katalin szobrával, a tört kereket tartva. A predellán Krisztus kinszenvedései. Ezen oltárszárnyak képei a templom legrégibb festményei.

A Szt. Miklós-oltár renaissancestilusu, a XVI. század elejéről.

A középszekrényben Szt. Miklós, János és Benedek szobrai, képek Szt. János és a Megváltó életéből lathatók.

A János- és Anna-oltárnál már a korai renaissance részletei találhatók. A szekrény beosztása még középkori, a diszités azonban már a renaissance stilust árulja el.

Szt. János, illetve Szt. Anna szobrai és képek János életéből.

Néhány ujabb oltár, rococco- és barokstilusban, nem bir műértékkel.

Falfestmények. Valószinüleg a templom egész belseje falfestményekkel volt boritva, melyek közül néhányat láthatóvá tettek az utolsó években.

Az északi falon (a sekrestye mellett) látjuk (Storno által a hetvenes években restaurálva): *a hét főerényt* (betegek ápolása, utasok ellátása, éhezők etetése, szomjuzók itatása, meztelenek ruházása, foglyok

Szent Jakab temploma Lőcsén.

A lőcsei Szent Jakab-templom alaprajza.

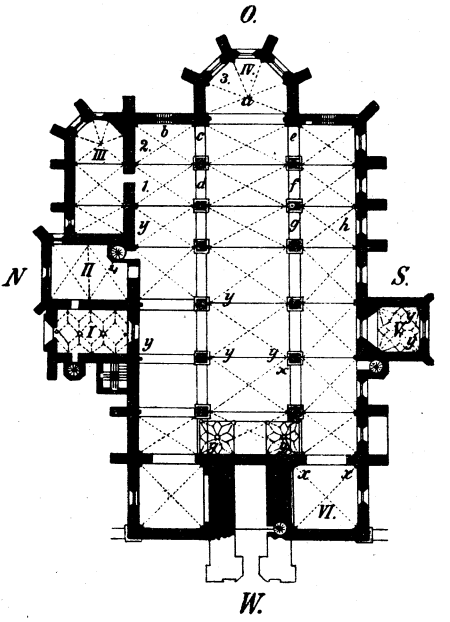

I. Északi előcsarnok.
II. Szent György-kápolna.
III. Sekrestye.
IV. Szentély.
V. Déli előcsarnok.
VI. Keresztelő kápolna.
a. Főoltár.
b. Máriahó-oltár.
c. Péter és Pál-oltár.
d. Szent Miklós-oltár.
e. Szent János-oltár.
f. Szent Anna-oltár.
g. Szent Katalin-oltár.
h. Passio-oltár (Mátyás-oltár). Falfestmények.
1. Hét halálos vétek és erény.
2. Szent Dorottyaképek (falfestmények).
3. Apostolok, Próféták, Szentháromság stb. (falfestmények)
4. Még nem restaurált falfestmények.
x. A Thurzók siremlékei.
y. Kanonok-székei.
k. Szószék.

vigasztalása, halottak temetése) és *a hét halálos vétket* (gőg, fösvénység, bujaság, torkosság, irigység, harag, tunyaság), melyek mindegyike felirással van ellátva.

Ezek a freskoképek a XIV. század második vagy a XV. század első feléből származnak s ugy pontos rajz, mint élénk szinezés által tünnek ki. Ezek mellett látható *Szt. Dorottya* életéből és martirságából két sorban 20 kép, melyek ugyan azon korból származnak. Régi falfestmények nyomai találhatók a György-kápolnában s az északi előcsarnokban is.

A *szószék* (renaissance stilusban) valóságos műremek, mely párját ritkitja. A szónok helye Mózes a X parancsolatot tartó alakján nyugszik; a lépcsőajtó közepét szent könyvet tartó prófétaalak foglalja el; fölötte látható Lőcse város czimere. A gazdag diszitményekkel ellátott lépcsőtámasz a szent történetbeli jeleneteket mutatja. A szószék már 1619-ben volt meg és gazdag patricius készitette.

Régi időktől fogva hires volt a *nagy orgona*, melyet 1615—1632-ben Hummel János, krakói mester épitett. A legfényesebb renaissance stilusban volt épitve, lombozattal és gulákkal gyönyörüen koronázva; oldalt s a sipok fölötti hézagokban áttört gazdag lomb- és virágfüzérekkel. Eredetileg a déli bejárattal szemben, az északi hajóban volt felállitva, a hetvenes években azonban lebontották s a nyugati organaszinre helyezték át, az oratoriumot pedig szétszedték és külön helyekre felosztották. Igy vesztette el a templom egyik legnagyobb műkincsét.

Nevezetesek a *kórusi székek* is; a legrégibbek, a városi tanácsnokokéi, 1492-ből származnak s a támlákon gót diszitést mutatnak; Lőcse város czimertáblája pedig 1525-ből való. A többi szék renaissance stilusu, némelyik gyönyörü famozaikban készült tájképeket láttat.

Megemlitendő még a fémből öntött, gazdag diszitésü *keresztelő medencze* a XIV. század végéről, valamint a szentségtartó, pacificale és kehely barok stilusban, ugymint Gobelin a XIV. századból.

Siremlékek. A templom a XVI. század kezdetétől fogva a Thurzó-család temetkezési helye volt, de ezek siremlékein kivül számos más patricius családét is magában foglalja.

A legrégibb siremlék az Ulebach Györgyé, a Szt. György kápolna épitőjé, ebben található (1392). A többi nevezetesebb a következő:

A keresztelő kápolnában jobbra: *Thurzó Ján.* († 1508), teljes vértezettel oroszlánon állva (gót). Mellette *Thurzó Elek*, családjával a Megváltó előtt térdelve. (Egyik legjobb hazai renaissance-mű, az akkori divatot mutatván, 1543.) II. Thurzó János mellett V. János, ugyanolyan kivitelben, mint amaz (1558.). Balra: *Thurzó Szaniszló és Christofor* siremlékei, alakjuk pánczélban oroszlánon állva (1625). A főhajó déli pillérén II. Elek siremléke.

Thurzó János siremléke.

A patricius-epitaphiumok közül megemlitendő *Triebel Györgyé*, szépen kivájt dóralak márványszobrokkal, némely részei alabastromból: *Rhael Antalé*, római harczosokkal, mint mellékszobrocskák; valamint *Hirschler Dánielé*, fából faragva, mely utóbbi szobormű Magyarországon a német renaissance legszebbjei közé tartozik.

A városháza.

A német renaissance-stilusban épitett emeletes városháza *egyike a legszebbeknek hazánkban.* A gót stilus talált maradványai arról tanuskodnak, hogy a városháza már a XIV. században fennállt. 1550-ben teljesen leégett, s 1615-ben renaissance stilusban restaurálták. Utoljára 1893—1895-ben restaurálták. Az emeleten a gót ivhajtásu előcsarnok érdekes.

Lőcse városháza.

A tanácskozási terembe vezető ajtó fölött a város domború faragott czimere látható, fölötte babérkoszoruval lebegő angyal. A czimertől jobbra az igazság alakja, egyik kezében mérleget, másikában pallost tartva; balról a türelem alakja. Alatta néhány latin felirás. A tanácskozási teremben csupán a XVI-ik századbeli sárgaréz-gyertyatartó bir műértékkel. Azonkivül látható a városházában két régi pallos, néhány alabárd stb. Déli külfalán falfestmények láthatók: a mérséklet, eszélyesség, erő, türelem és igazság női alakok képében, latin felirásokkal s 1615.

évszámmal. Az északi oldal bolthajtás által a 1661-ben renaissance stilusban épült harangtoronynyal van összekötve. A déli és nyugati falon oszlopos karzatok és loggiák vannak, s a nyugoti falon az emeleten is.

A zárdatemplom. A nyugati városfal közelében van a valószinüleg a XV. században gót stilusban épitett háromhajóju zárdatemplom. Barokstilusu oltárai a XVIII. század második feléből származnak. A templom nyugati oldalán négyszögletü kaputorony gót ablakokkal áll, a mely hajdan védelmül is szolgált. A templomhoz zárda (most kir. gymnasium) van gót ivhajtásokkal hozzáépitve, a mely annyiban nevezetes, mivel a hazánkban csekély számban fenmaradt középkori zárdák építési módját mutatja: czellák, refectorium stb. kivált pedig a Magyarországon az egyedüli még fennmaradt keresztfolyosó.

Lőcse környéke.

Lőcsefürdő 610 m.

5·6 km. 20—30 percz kocsin (kocsiár 3 K), 1 óra gyalog.

Ezen nyaralóhely a keskeny erdőborított Lőcsepatak völgyében fekszik, és különösen északfelé védve van.

A késmárki országúttól az első nagy kanyarulatnál elágazik a régi lublói út és a közeli fürdőhelyre visz. Egy szép sétaút vezet a Máriahegyen és a «Váron» át Lőcse-fürdőre egy óra alatt.

Lőcsefürdőn 47 szoba van, a nagy villában 43, a fürdőházban 4, heti ár 12—22 K. Ellátás: egy couvert K 2—2·40; napi ellátás 3 K. Az elő- és utóidényben 30%-al olcsóbb árak vannak. — Vízkura, meleg fürdők tej és tejsavó kura. Posta- és távirda Lőcsén.

Lőcsefürdőről kirándulást lehet tenni a «Jagenknecht» nevű hegyre, hol a Daniháza-pavillon áll ($2^1/_2$ km., $^1/_2$ óra) a várhegyre (Burg) 4 km., egy óra; a Kereszthegyre (Gehol) $6^1/_2$ km., $1^4/_5$ óra; Vinna vadász-

lakhoz 9½ km., 2½ óra; Lublófürdőre 29½ km. 6½ óra. Az utak a M.-Kárpátegyesület lőcsei osztálya által fehér színnel vannak jelezve.

Késmárkra vagy a leibitzi kénfürdőbe.

Lőcse—Késmárk 25 km. Kocsiár 8 K.
Lőcse—Kénfürdő 23 km. (Kocsiár 8 K.)

Jó uton Ruszkinóczon át Késmárkra megyünk (2—2½ óra alatt kocsin) s ugyanazon az uton a kénfürdőbe 2—2½ óra alatt. Üteltérés Leibitz előtt (Lásd p. 337).

Útközben a Kereszthegyre (Gehol) is fel lehet esetleg menni (l. p. 314).

Szepesváraljára és Szepesvárra 15 km. (1—1¼ óra kocsin). (Kocsiár 6 K.)

Jó országut vezet el Görgő (gróf Csáky-féle kastély és park) mellett. Majd néhány dombon át a «Pasicza» édesvizi mészdombnak tartunk. A magaslatról szép kilátás nyilik a szepesi káptalanra és a várra.

Tekintsük meg először a káptalant (a kocsi az alsó kapunál vár) s esetleg Szepes-várt is. Visszamenet egyenesen Lőcsére, vagy vasuton Szepes-Olaszin át (l. p. 287).

A Kereszthegy (Gehol) 1082 m.

A Kereszthegy hosszura nyujtott hegyhát, a szepesi középhegységnek legkényelmesebben elérhető kilátási pontja, mivel a hegykúp aljáig szekérrel lehet jutni és rendkivül hálás a szép körkép miatt, melyet a Tátrára s csaknem egész Szepességre élvezünk. Ez a kirándulás mindenkinek ajánlható.

Késmárkról 2—2½ óra (p. 336).
Lőcséről:
Kocsin 2—2½ óra, gyalog 2½—3 óra.

A késmárki uton a Lőcsepatak völgyében a lövölde, és fürészmalom mellett elmenve, elhagyjuk a magános

fekvésü Kovács-nyaralót, s a Lőcsefürdőbe eltérő utat jobbra hagyjuk. Majd néhány serpentinában (Lőcsére való szép kilátással) a hegygerinczre érünk, $1^1/_2$ óra alatt, honnan mezei uton még a kúp aljáig lehet szekérrel menni további $^1/_4$ óra alatt, úgy hogy csak az utolsó félórát kell gyalog megtenni.

Gyalog.

Gyaloglók a kocsiutról az első éles kanyarulatnál (a Lőcsefürdői ut elágazásától kb. 10 percz mulva) letérnek és a Dvoreczre vezető uton erdőben, majd kopár mezőn a magaslatra mennek fel. Jobbfelé látjuk Dvorecz helységet 580 m., valamint a fehérlő menházat a Kereszthegyen s előttünk a közeli hegyháton keresztet, mely felé most tartunk. Itt elérjük a Kereszthegyre vezető szekérutat $1^1/_2$—2 óra alatt; vagy pedig a malom és a Helena-udvar mellett, hol a kocsiutat keresztezzük, Dvorecz falun át a Kereszthegyre megyünk $2^1/_2$ óra alatt.

A kereszt közelében, a déli hegylejtőn, Ruszkinócz felé, bokrok közt falmaradványok rejtőznek. Itt állitólag a Szepesség egyik legrégibb kőből épült temploma, a Sz. Márton-templom állott, melyet a mongolok a hagyomány szerint az isteni tisztelet alatt elpusztitottak. Kissé odább boltozott pincze nyomát találni s a népmonda szerint, itt állitólag zárda volt (a puszta templom «Die wüste Kirche»). Őskori agyageserepet és kőbaltákat is találtak már itt.

Közvetetlenül a hegykúp előtt a mezei utat, mely a lejtő mentén tova visz, elhagyva, egyenesen a kúpra vezető, tisztán látható ösvényre lépünk. A hegyi rét déli szélén (balra) ritkaság gyanánt gyalogfenyő-bokrot találunk. Innen csakhamar az első, s azután a második kúpra jutunk, a hol az erdő szélén a *Kornél-menedékház* áll. (Jelenleg csőszlakás, 1 turista-szobával; az ellátás kezdetleges.)

A Kereszthegy kúpja nagy kiterjedésü hegyi rét, mely minden oldal felé igen szép kilátást nyujt. A gazdag flóra a szepesi középhegység flórazónájához tartozik, kevéssé hasonlit az Alacsony-

Tátra növényzetéhez, de mégis eltér tőle, és növényzeti-formátiókban a leggazdagabb (l. növényzet p. 18).

Kilátás. Északnyugat felé látjuk a Magas-Tátrát s a Poprádvölgyi sikságot Lucsivnától Szepes-Béláig számos helységgel; továbbá a bélai mészhavasokat, a szepesi Magurát és e mögött a Koronahegyet a Vörös kolostornál.

Dél és délnyugat felől határolja a láthatárt az Alacsony-Tátra két legmagasabb pontja, (Gyömbér és a Királyhegy), odább a Kozi-Kamen s a szepes-gömöri érczhegység: Hollókő, Knoll és Murán, Aranyasztal, a Trohanka hegylánczolat, Thurzó-hegy (Klippberg).

Kelet felől feltünik a Branyiszkó-hegylánc és még távolabb a sárosi hegyek.

Közelebb előttünk (délkeletnek) látjuk Dvorecz, Zavada és Ulocsa magas fekvésü helységeket, Lőcsét és a Lőcsefürdőre vezető utat.

Kereszthegyi mondák. A Kereszthegyről szép mondakör keletkezett. Rajta valamikor Kaponvár állt, a melyben a vérszomjas Rusquin lovag uralgott és folytonos torzsalkodásban volt Ruczkinócz gyorsan felvirágzó városával. Egyik hegynyilásban van a szüzek által őrzött Kereszthegy kincse, mely csupán karácsonykor az éjféli órában látható. Olykor a vad vadász is erre hajt.

Tiz perczczel odább (nyugatnak) a hegyháton őskori terraszépités (Kaponvár) nyomait látni.

Visszajövet kocsin ugyanazon uton megyünk Lőcsére $1^1/_2$—2 óra alatt; gyalog vagy Dvorecz falun át (2—$2^1/_2$ óra), vagy a Homlok-hegyről (Stirnberg) a «Knöpfchen» nevü hegyiréten át ($1^1/_4$ óra), Lőcsére (1 óra), összesen $2^1/_2$ óra alatt.

A «Knöpfchen» nevü erdei réttől $^1/_2$ óra alatt érhető el a *Nagy-Őzhegy* 949 m. szép kilátási pont, mely túr esetleg a Kereszthegyről jövet megtehető, mi egy órai kerülőt jelent. Innen Lőcsére 1 óra.

A Kereszthegyről erdei uton Ruszkinóczra $^3/_4$ óra és innen kocsin Késmárkra vagy a Kénfürdőre 1 óra.

A Kereszthegyről erdei uton a Javorinkahegyen át Vinna vadászlakhoz $1^1/_2$—2 óra, vagy a «Dirnbrück» hegyháton át $1^1/_2$ óra alatt Lőcsefürdőbe lehet jutni.

A Jankoveczen át Lublófürdőre 41 km. $6^1/_2$ óra.

A kirándulás a Jankoveczen át Lublófürdőre, a Lőcse-lublói hegységen visz keresztül, természeti szépségekben gazdag és mindenkinek ajánlható, a ki a gyaloglást

kedveli. Az ut a régi lublói szekérut, melyet már nem igen használnak.

A Javorinka hegyről a szekérut (a legmagasabb az egész Szepességben (1200 m.) csaknem vizszintes irányban 1—1½ óra alatt a Jankoveczig visz. Ezen uton azonban a hó rendesen csak május elején olvad el. Helyenkint gyönyörü kilátás nyilik a Magas-Tátrára s a Poprád-völgyre, az árvai és liptói havasokra s a sárosi, valamint a zempléni hegyekre is. Magát a lublói erdős hegységet is áttekinthetjük, melynek hosszura nyult hegyhátait gyakran terjedelmes hegyi rétek borítják.

Lőcse—Felső major kocsin 40 percz, gyalog 1½ óra;
— Vinna vadászház 2 óra;
— Jankovecz 50 percz;
— Sipkova csőszház 1·20 percz;
— Jakubján 50 percz;
— Lublófürdő 1 óra = összesen 6½ óra.

Lőcséről az ut Lőcsefürdőn át (20—30 percz kocsin, gyalog 1 óra) a felső majorhoz visz, a meddig kocsin is lehet menni. Itt esetleg vezetőt vagy podgyászhordozót kérünk.

A pokolvölgyi erdei szekérutat mindjárt a felső major mögött balról elhagyva, a hegyhát hosszában menő rövidebb jelzett ösvényre lépünk, mely nagyobbára árnyas erdőben, majd erdei réten hegynek visz. Utközben jobbról a Velka-Kraszna s a Spielenberg nagykiterjedésü hegyi rétei mutatkoznak. A gerinczre való felhágás utolsó része elég meredek. Két órai gyaloglás után (a felső majortól) a Velki Javorinka hegyre érünk, hol a gyalogösvény a felső majortól jövő szekérut torkollik. Innen nyilik szép kilátás a szepes-gömöri hegylánczra s Dvorecz helységre.

A Javorinka hegyen facsoportok által élénkitett erdei rétről szép kilátás kinálkozik kelet felé a körülfekvő hegyvonulatokra, mig Toriszka helység is látható az erdőn át.

Másik erdei rétnél a szekérut alatt jobbra közelebb ösvényre térve, 25 percz alatt a *Vinna* nevü vadász- és turistaházhoz (hét ágygyal) 1200 m. érünk, mely az

erdei rét felső szélén fekszik; közelben a völgyben hideg forrás található.

Vinnától Lőcsefürdő 2 óra, Lublófürdő 4 óra, a Menház a Keresztheggyen $1^1/_2$—2 óra. Késmárk (a Kereszthegyen át) 4—5 óra, a leibitzi kénfürdő a Selzen nevű hegyhát mentén $1^1/_2$—2 óra, — Tű (Ihla) 2 óra. *A Kacski-csúcsról* (3 percz) *a legszebb kilátás az egész ut mentén.*

Vinnától az erdei ut $^3/_4$ óra alatt a *Jankoveczi* magánosan fekvő csőszházhoz visz.

A *Jankovecz* 1170 m., nagy kiterjedésü hegyi rét, mely Sárosmegye határát képezi és megragadó távlatot nyujt nyugat felé a hosszura nyult erdőboritott hegyhátakra (köztük az Tühegy 1284 m. és a jakubjáni Szimina 1291 m.), a Poprád-völgyre s a Magas-Tátrára. Észak felé látjuk a Jakubjáni völgyet Jakubján helységgel; kelet felé a sárosi hegyeket és a Tárczavölgyet.

A hegygerincz mentén 1 óra alatt a szép körképet nyujtó jakubjáni Szimina-re érünk (1291 m.).

A Jankoveczről gyorsan lefelé megyünk. A néhány nagyobb kanyarulatot képező erdei utat ujra elhagyva, kissé meredek ösvényen az erdő közepette, a jakubjáni patakhoz sietünk.

Ettől a Sipkova-hegy alján fölfelé a Tűhegyre (Ihla) $1^1/_2$—2 óra alatt jutunk.

A patak mentén tovább menve, 1 óra alatt ismét a szekérutra lépünk és további egy óra alatt (Jankovecztől) a Sipkova csőszházhoz érünk. Az immár nagy patak mentén ujra egy ideig erdőben ballagva, megnyilik előttünk a völgy és Jakubján rutén faluhoz (612 m.) jövünk. Az utat Lublófürdő felé folytatva, átlépjük a patakot és a jobbfelől levő meredek (Zajaczia hora) = Nyúlhegyre fordulunk, a honnan lent a völgyben láthatók Lublófürdő erdővel körülvett épületei.

Lubló fürdő 556 m.

Podolin állomástól 20 km. = 2 óra (kocsin 10 K).
Lubotin állomástól 15 km. = $1^1/_2$ óra (kocsin 8 K).

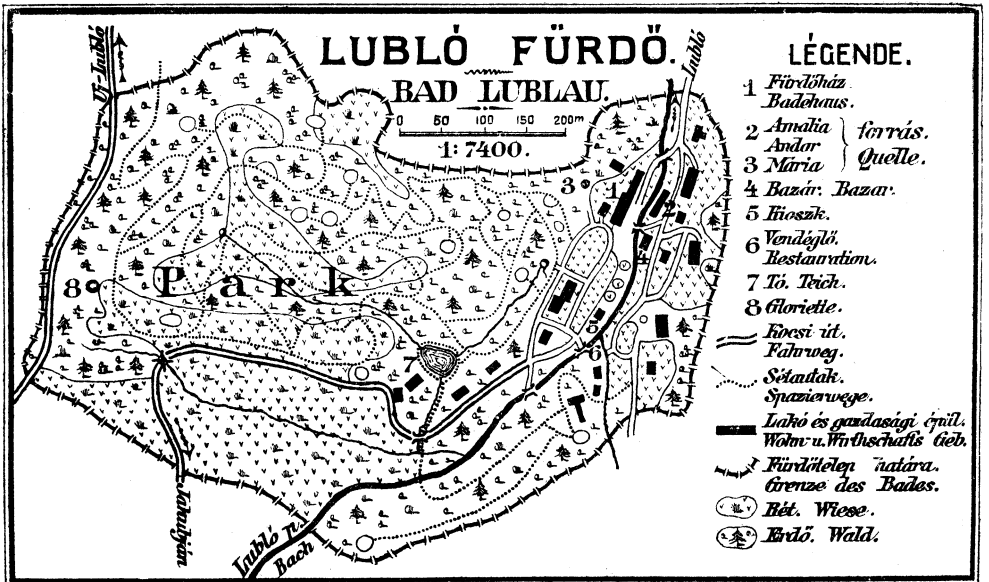
LUBLÓ FÜRDÖ.
BAD LUBLAU.
0 50 100 150 200m
1:7400.
Ó-Lublóra
Lublóra
Park
Lublói Patak
Bach
LÉGENDE.
1 Fürdőház Badehaus.
2 Amalia } forrás.
3 Mária } Quelle.
4 Bazár. Bazar.
5 Kioszk.
6 Vendéglő. Restauration.
7 Tó. Teich.
8 Glorietle.
Kocsi út. Fahrweg.
Sétautak. Spazierwege.
Lakó és gazdasági épül. Wohn u. Wirthschafts Geb.
Fürdőtelep határa. Grenze des Bades.
Rét. Wiese.
Erdő. Wald.
Rajzolta: Gabrovitz Camillo.

Lublófürdő egyik látogatottabb női fürdőnk, minden oldalról védetten az erdő közepében, közvetetlenül Sárosmegye határán fekszik. A kis völgytágulatban állnak a szétszórt épületek: az emeletes vendéglő, mely a kávéházzal fedett folyosó által van összekötve; a modern berendezésü uj fürdőház, hol a fürdőiroda, pósta és távirda van elhelyezve; közel a csinos sétatér és az ivócsarnok. Ezen fürdői központ körül fekszenek a nyaralók. Nyugat felé a hegylejtőn nagy kiterjedésü, 70 holdnyi park (erdő és rét váltakozva) nyulik el, szép sétautakkal (7 km. hosszuságban) több pihenőhelylyel és kilátási ponttal.

Épület van 12, lakószoba 120. A szoba ára 1·20—6 K; az elő- és utóévadban $^1/_3$-dal olcsóbb. Fürdő- és zenedij hetenkint 2 K. Közös étkezés 2·60 K. Egész ellátás egyezmény szerint. Kocsi a fürdőigazgatóságnál kérendő.

Az ásványforrások tiszta vasas savanyuvizek, vastartalmu lápfürdői kitünőek. Kiterjedt láp van a közvetlen szomszédságban.

Kirándulások.

Lubló várra 10 km. ($^3/_4$—1 óra kocsin).

Jó uton 10 percz alatt a Poprád folyóhoz érünk, mely a nagy kanyarulatnál a határt képezi Sárosmegye felé. Csakhamar látjuk Hobgárt német helységet (l. p. 32) s ugyanazon irányban a közeli dombról, mely felé tartunk, Lublóvár romjait, valamint meredek hegycsúcsok sorát, melyek a Vörös kolostor felé vezető ut irányát jelzik. A legközelebbi magaslatról megpillantjuk *Ó-Lubló*, volt XVI szepesi várost 548 m., melyen áthaladva s a Poprád folyón hidon átkelve, az országut mellett levő korcsmánál megállunk. Itt indul ki a várba vezető ut (l. p. 327).

A Vörös kolostorhoz 34 km. (3—3½ óra kocsin).

A Vörös kolostorhoz a kocsiut Lublóra és innen tovább a Poprád folyó mentén visz. Közvetlenül Gnézda előtt letérünk az országutról és jobbra mellékutra térünk. Kamjonkán át 1 óra alatt felérünk a hegynyeregre (731 m.). Innen legjobban tekinthetők át az erdőborított mészszirtek sora, mely a Viszoki szkalki hegygyel kezdődvén. Folyvark és Kamjonka között huzódik el. Folyvark és Nagy-Lipnik helységen keresztül hajtva, a koronahegyi fürdőbe (Smerdzonka) érünk, melytől a Vörös kolostor ¼ órányira fekszik (l. p. 342).

Lubló-fürdőről Barlangligetre 45·4 km. = 3½—4 óra kocsin.

— Lubló ¾—1 óra;
— Podolin 1½ óra;
— Szepes-Béla ¾ óra;
— Barlangliget ¾ óra (l. p. 322).

Lubló-fürdőtől Késmárkra 41·2 km. (3½ óra kocsin), (p. 322).

Nedecz-várra 7½ óra kocsin.

— Szepes-Béla 3 óra.
— Ófalun át Nedeczre 4½ óra (p. 340).

A Repiszko-hegyen és a Tűhegyen át a leibitzi kénfürdőbe 6½ óra gyalog.

A Jakabfalvi (Jakubjanski) **Szimeny-havasra** 1291 m. Mezei ut vezet 4½ óra óra alatt ezen szép kilátó pontra.

Palocsa várromhoz 13 km. 1¼ óra kocsin.

Lubotin állomás felé menve, Palocsa falu mellett látjuk a hasonnevü várromot. A XIII. század közepén épült és a XVI. század elején a Palocsay-család birtokába jutott, a mely 350 évig birta; 1707-ben a császáriak sikertelenül ostromolták; 1830-ban kastélylyá alakitották át, de csakhamar elhagyták; 1845-ben tüzvész pusztitotta el s azóta romban hever.

Krynica lengyel fürdőbe 34 km. (kocsin).

Kis-Lipnik helységnél kompon kelünk át a Poprád-folyón; vagy kocsin megyünk Orló állomásig (17·7 km.); innen azután vasuttal Muszynáig, s onnan még 10 km. kocsin.

Krynica (kincstári birtok) európai fürdőhely, 4000-nél több fürdővendéggel. Mész- és magnesiatartalmu vizét messze földön ismerik.

Krynicához 23 kilométernyire fekszik *Zegiestowfürdő* (Lublófürdőről 17½ km.). Vasuti állomás.

DEBRECENI MAGYAR KIRÁLYI
TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM
KÖNYVTÁRA
12.13 /1930.
gyarapodási naplószám.